



## Guía Docente

| Guía Docente          |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |                    |                        |           |
|-----------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------|------------------------|-----------|
| Datos Identificativos |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |                    |                        | 2019/20   |
| Asignatura (*)        | Organización e Xestión de Arquivos Históricos e Bibliotecas Patrimoniais                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |                    | Código                 | 710521022 |
| Titulación            | Mestrado Universitario en Estudos Avanzados en Museos, Arquivos e Bibliotecas                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |                    |                        |           |
| Descriptor            |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |                    |                        |           |
| Ciclo                 | Período                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      | Curso              | Tipo                   | Créditos  |
| Mestrado Oficial      | 2º cuatrimestre                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              | Primeiro           | Optativa               | 3         |
| Idioma                | CastelánGalego                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |                    |                        |           |
| Modalidade docente    | Presencial                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |                    |                        |           |
| Prerrequisitos        |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |                    |                        |           |
| Departamento          | Humanidades                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |                    |                        |           |
| Coordinación          | Ameneiros Rodríguez, María Rocío                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             | Correo electrónico | rocio.ameneiros@udc.es |           |
| Profesorado           | Ameneiros Rodríguez, María Rocío                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             | Correo electrónico | rocio.ameneiros@udc.es |           |
| Web                   |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |                    |                        |           |
| Descrición xeral      | A materia dá a coñecer os principios fundamentais de xestión e tratamento do patrimonio bibliográfico e documental. Ten como obxectivo capacitar para unha aproximación crítica ás actividades de diversa índole para a difusión, divulgación e uso social do patrimonio documental e bibliográfico. Traza unha visión xeral da formación e tipos de bibliotecas patrimoniais, a xestión do desenvolvemento específico das súas coleccións, así como aspectos da súa organización e posta en valor no actual marco tecnolóxico. Presenta a organización e descrición dos fondos documentais en arquivos históricos, o panorama xeral do sistema español de arquivos e os principais arquivos históricos de España e Galicia. |                    |                        |           |

## Competencias / Resultados do título

| Código | Competencias / Resultados do título                                                                                                                                                                                                                                                                |
|--------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| A1     | CE1 ? Estar capacitado para investigar en temas de patrimonio cultural e bibliográfico documental                                                                                                                                                                                                  |
| A2     | CE2 ? Coñecer e manexar as técnicas museográficas e historiográficas                                                                                                                                                                                                                               |
| A3     | CE3 ? Saber manexar e aplicar as novas tecnoloxías no eido do patrimonio cultural e bibliográfico documental                                                                                                                                                                                       |
| A5     | CE5 ? Estar capacitado para a xestión en museos                                                                                                                                                                                                                                                    |
| A6     | CE6 ? Estar capacitado para a xestión en arquivos históricos e bibliotecas patrimoniais                                                                                                                                                                                                            |
| A7     | CE7 ? Coñecer o marco xurídico e as institucións que regulan a protección e conservación do patrimonio cultural e bibliográfico-documental                                                                                                                                                         |
| A8     | CE8 ? Estar capacitado para a posta en valor e a difusión do patrimonio culturale bibliográfico documental                                                                                                                                                                                         |
| A9     | CE9 ? Ter capacidade como xestor cultural e patrimonial                                                                                                                                                                                                                                            |
| A10    | CE10 ? Estar capacitado para deseñar, xestionar e organizar exposicións permanentes e temporais                                                                                                                                                                                                    |
| A11    | CE11 ? Estar capacitado para a xestión no ámbito do turismo cultural e patrimonial                                                                                                                                                                                                                 |
| A12    | CE12 ? Coñecer os museos, arquivos e bibliotecas desde un punto de vista diacrónico                                                                                                                                                                                                                |
| A14    | CE14 ? Contribuír ao deseño e mellora de contenedores e de proxectos culturais e patrimoniais                                                                                                                                                                                                      |
| A15    | CE15 ? Ter capacidade para catalogar e organizar coleccións patrimoniais                                                                                                                                                                                                                           |
| B1     | CB6 ? Posuír e comprender os coñecementos que acheguen una base u oportunidade de ser orixinais no desenvolvemento e/ou aplicación de ideas a miúdo nun contexto de investigación                                                                                                                  |
| B2     | CB7 ? Que os estudantes saiban aplicar os coñecementos adquiridos nunha base ou oportunidade de resolución de problemas en contornos novos ou pouco coñecidos dentro de contextos máis amplos (ou multidisciplinares) relacionados coa súa área de estudo                                          |
| B3     | CB8 ? Que os estudantes sexan capaces de integrar coñecementos e enfrontarse á complexidade de formular xuízos a partires dunha información que sendo incompleta ou limitada, inclúa reflexión sobre as responsabilidades sociais e éticas vinculadas á aplicación dos seus coñecementos e xuízos. |
| B4     | CB9 ? Que os estudantes saiban comunicar as súas conclusións e os coñecementos e razóns últimas que as sustentan a públicos especializados e non especializados dun modo claro e sin ambigüidades                                                                                                  |
| B5     | CB10 ? Que os estudantes posúan as habilidades de aprendizaxe que lles permitan continuar estudando dun xeito que haberá de se en gran medida autodirixido ou autónomo                                                                                                                             |
| B6     | CG1 ? Expresarse correctamente, tanto de xeito oral como escrita nas linguas oficiais da comunidade autónoma                                                                                                                                                                                       |



|     |                                                                                                                                                |
|-----|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| B7  | CG2 ? Dominar a expresión e a comprensión de xeito oral ou escrita dun idioma estranxeiro                                                      |
| B9  | CG5 ? Entender a importancia da cultura emprendedora e coñecer os medios ao alcance das persoas emprendedoras                                  |
| B10 | CG6 ? Valorar criticamente o coñecemento, a tecnoloxía e a información disponible para resolver os problemas cos que deben de enfrontarse      |
| B11 | CG7 ? Asumir como profesional e cidadán a importancia da aprendizaxe ao longo da súa vida                                                      |
| C1  | CT1 ? Capacidade de análise e síntese                                                                                                          |
| C2  | CT2 ? Capacidade de resolución de problemas                                                                                                    |
| C3  | CT3 ? Habilidades para localizar e analizar información de fontes diversas                                                                     |
| C4  | CT4 ? Capacidade de crítica e autocritica                                                                                                      |
| C5  | CT5 ? Capacidade de innovar                                                                                                                    |
| C6  | CT6 ? Capacidade de organización e planificación                                                                                               |
| C7  | CT7 ? Traballar de forma autónoma e con iniciativa                                                                                             |
| C8  | CT8 ? Traballar de forma colaborativa                                                                                                          |
| C9  | CT10 ? Incorporar as TIC no proceso de investigación e a xestión da información, no análise de datos e a difusión e comunicación de resultados |
| C10 | CT11 ? Ter capacidade para actualizar os coñecementos, metodoloxías e estratexias na práctica profesional                                      |

| Resultados da aprendizaxe                                                                                                                          |                                          |                                          |                                        |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------|------------------------------------------|----------------------------------------|
| Resultados de aprendizaxe                                                                                                                          | Competencias / Resultados do título      |                                          |                                        |
| Coñecemento da formación e desenvolvemento das coleccións patrimoniais nas bibliotecas                                                             | AP3<br>AP7<br>AP11<br>AP15               | BP2<br>BP3<br>BP4<br>BP6<br>BP10<br>BP11 | CP1<br>CP6                             |
| Desenvolvemento de habilidades no acrecentamento de fondos patrimoniais, métodos de adquisición, fontes alternativas de financiamento e provedores | AP8<br>AP9<br>AP10<br>AP11               | BP2<br>BP5<br>BP7                        | CP1<br>CP3<br>CP5<br>CP6<br>CP7<br>CP9 |
| Coñecemento e adquisición de habilidades na organización e posta en servizo das coleccións patrimoniais nas bibliotecas                            | AP8<br>AP9<br>AP10<br>AP15               | BP10<br>BP11                             | CP1<br>CP2<br>CP6<br>CP8               |
| Coñecemento da organización dos arquivos históricos                                                                                                | AP2<br>AP5<br>AP6<br>AP9<br>AP12<br>AP14 | BP1<br>BP9                               | CP4<br>CP9<br>CP10                     |
| Desenvolvemento de habilidades na descrición dos documentos e fondos documentais dos arquivos históricos                                           | AP8<br>AP15                              |                                          | CP1<br>CP2<br>CP3<br>CP7               |
| Coñecemento do sistema español de arquivos e dos principais arquivos históricos de España                                                          | AP1                                      | BP5                                      | CP3<br>CP9<br>CP10                     |



|                                                           |     |     |                    |
|-----------------------------------------------------------|-----|-----|--------------------|
| Coñecemento dos principais arquivos históricos de Galicia | AP1 | BP5 | CP3<br>CP9<br>CP10 |
|-----------------------------------------------------------|-----|-----|--------------------|

| Contidos                                        |                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |
|-------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Temas                                           | Subtemas                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |
| Módulo de organización e xestión de arquivos    | <p>Tema 1. Principios fundamentais da Arquivística: organización e descrición de documentos e fondos documentais en arquivos históricos</p> <p>Tema 2. O sistema nacional de arquivos. Arquivos históricos xenerais, rexionais e provinciais</p> <p>Tema 3. Principais arquivos históricos en Galicia</p> |
| Módulo de organización e xestión de bibliotecas | <p>Tema 4. Panorama xeral da formación e tipos de coleccións patrimoniais</p> <p>Tema 5. Adquisición de coleccións patrimoniais: Depósito Legal, compra, doazóns e depósitos</p> <p>Tema 6. Organización e posta en valor das coleccións patrimoniais en bibliotecas</p>                                  |

| Planificación              |                                                                  |                                         |                         |              |
|----------------------------|------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------|-------------------------|--------------|
| Metodoloxías / probas      | Competencias / Resultados                                        | Horas lectivas (presenciais e virtuais) | Horas traballo autónomo | Horas totais |
| Lecturas                   | A1 A3 A7 A10 A15 B3<br>B5 B7 B9 B10 B11 C3<br>C4 C9              | 4                                       | 8                       | 12           |
| Traballos tutelados        | A7 A10 A15 B4 B6 C1<br>C5 C7 C8                                  | 0                                       | 19                      | 19           |
| Proba de resposta múltiple | A7 A8 A9 A15 B3 C1<br>C2 C6                                      | 2                                       | 14                      | 16           |
| Sesión maxistral           | A2 A5 A6 A7 A8 A9<br>A10 A11 A12 A14<br>A15 B1 B2 B10 B11<br>C10 | 26                                      | 0                       | 26           |
| Atención personalizada     |                                                                  | 2                                       | 0                       | 2            |

\*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientativo, considerando a heteroxeneidade do alumnado

| Metodoloxías               |                                                                                                                                                                                                                                                                |
|----------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Metodoloxías               | Descrición                                                                                                                                                                                                                                                     |
| Lecturas                   | Textos propostos pola profesora que complementan os contidos da sesión maxistral                                                                                                                                                                               |
| Traballos tutelados        | Traballo en grupo de aprendizaxe independente dos alumnos orientado á aplicación dos conceptos e as técnicas da materia, contando sempre coa atención personalizada e o seguimento da profesora. Elaborarase seguindo as pautas formais e de contido indicadas |
| Proba de resposta múltiple | Test dos contidos teóricos e prácticos para a avaliación dos coñecementos adquiridos                                                                                                                                                                           |
| Sesión maxistral           | Exposición oral da profesora dos contidos fundamentais da materia, co apoio das TIC. Resolución de problemas do alumnado                                                                                                                                       |

| Atención personalizada |            |
|------------------------|------------|
| Metodoloxías           | Descrición |



|                                                     |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |
|-----------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Lecturas<br>Traballos tutelados<br>Sesión maxistral | <p>Resolver dúbidas, ampliar formulacións, suxerir actividades e distintas formas de traballo que axuden aos alumnos na súa aprendizaxe. Motivación á participación. Seguimento personalizado e constante de cada unha das tarefas desenvolvidas polos alumnos.</p> <p>Este tipo de atención terá especial peso no traballo tutelado, para o cal a profesora irá marcando as pautas a seguir en cada caso, podendo propor as variacións ou modificacións necesarias.</p> <p>Na medida do posible, intentarase facilitar a atención personalizada a aqueles alumnos con recoñecemento de dedicación a tempo parcial e dispensa académica de exención de asistencia.</p> |
|-----------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|

| Avaliación                 |                              |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |               |
|----------------------------|------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------|
| Metodoloxías               | Competencias / Resultados    | Descrición                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    | Cualificación |
| Proba de resposta múltiple | A7 A8 A9 A15 B3 C1 C2 C6     | Valorarase a resolución do test respecto do coñecemento dos contidos expostos na sesión maxistral e o coñecemento dos contidos do material proporcionado.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     | 50            |
| Traballos tutelados        | A7 A10 A15 B4 B6 C1 C5 C7 C8 | Valorarase a adecuación do traballo presentado ao tema proposto, o contido, con especial interese nas achegas dos alumnos respecto ás fontes e á bibliografía utilizada, a coherencia da súa estrutura, a redacción e a presentación. Valoración, polo tanto, de contidos, achegas innovadoras, sentido crítico e argumentación. Entregarase na data indicada pola profesora.<br>Non se avaliarán os traballos presentados fóra de prazo, con faltas de ortografía ou aqueles que incumpran as indicacións prescritas para a súa elaboración. | 50            |

| Observacións avaliación                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <p>Requisitos imprescindibles:</p> <ul style="list-style-type: none"><li>-Para superar a materia é necesario aprobar cada unha das partes que compoñen a metodoloxía de traballo da mesma, é dicir, se un alumno non supera o traballo tutelado non se lle avaliará a proba de resposta múltiple e viceversa.</li><li>-Para superar o traballo tutelado é preciso entregalo na data indicada.</li><li>-Os alumnos que non entreguen ou non superen o traballo tutelado, e os alumnos con recoñecemento de dedicación a tempo parcial e dispensa académica de exención de asistencia serán avaliados nos exames oficiais dos contidos teóricos e prácticos da materia (cualificación: 100%).</li></ul> |

| Fontes de información |
|-----------------------|
|-----------------------|



|                             |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |
|-----------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Bibliografía básica         | <ul style="list-style-type: none"> <li>- Abdelaziz Abid (1998). Memoria del Mundo: conservando nuestro patrimonio documental. México</li> <li>- Ameneiros Rodríguez, Rocío, Varela-Orol, Concha (2018). ¿Dominio público o copyfraude de copias digitales? Prácticas en bibliotecas patrimoniales españolas, en Anales de Documentación, vol. 21, nº 1, pp. 1-15. Murcia</li> <li>- Association of College and Research Libraries (2012). Guidelines for Interlibrary and Exhibition Loan of Special Collections Materials.</li> <li>- Barbadillo, J. (2014). Apuntes sobre ISAD(G) y la descripción archivística normalizada. Gran Canaria: Anroart</li> <li>- Berger, Sidney E. (2014). Rare books and special collections. London, Facet</li> <li>- Bonal, J.L. (2001). La descripción archivística normalizada: origen, fundamentos, principios y técnicas. Gijón: Trea</li> <li>- Bourdeaux, Laure (2009). Musées et bibliothèques sur Internet : le patrimoine au défi du numérique. Paris</li> <li>- Consello da Cultura Galega (2012). Recomendacións para o acceso ao patrimonio moble de Galicia. Santiago de Compostela</li> <li>- Cruz Mundet, J.R. (2010). Manual de Archivística. Madrid: Fundación Germán Sánchez Ruipérez</li> <li>- García, Idalia (2006). Acceso y disfrute de libros antiguos y documentos históricos como un derecho cultural en México, en Anales de Documentación, 9 (2006), 53-67. Murcia</li> <li>- Herrera Morillas, José Luis (2013). La gestió de les col·leccions de fons antic en les biblioteques universitàries espanyoles : anàlisi dels textos normatius. BiD: textos universitaris de biblioteconomia i documentació, juny, núm. 30</li> <li>- INDICATE Project (2012). Handbook of virtual exhibitions and virtual performances.</li> <li>- Latorre, R. (2004). La ISAD(G) y la gestión documental, en La descripción multinivel en los archivos municipales, 245-258. Madrid: Consejería de Cultura y Deportes</li> <li>- López Gómez, P. (2005). Fuentes para la historia local en el Archivo del Reino de Galicia: la administración y los ayuntamientos gallegos, en Anuario Brigantino, 28: 277-302.</li> <li>- López Gómez, P. (2002). La evaluación de los estudios de Archivística en el último cuarto de siglo, en Documentación de las Ciencias de la Información, 25:129-146.</li> <li>- Marcetteau-Paul, A., Mouren, R., Syren, A-P. (2010). Constituer, conserver, accéder au patrimoine, en ABF: Le métier de bibliothécaire. Paris</li> <li>- Mouren, Raphaële, dir. (2007). Manuel du patrimoine en bibliothèque. Paris</li> <li>- Núñez, E. (2009). Organización y gestión de archivos. Gijón: Trea</li> <li>- Oddos, Jean Paul, dir. (1995). Le patrimoine: histoire, pratiques et perspectives. Paris</li> <li>- Overholt, John H. (2013). Five theses on the future of special collections, RMB: A Journal of Rare Books, Manuscripts, and Cultural Heritage 14(1): 15-20. Harvard</li> <li>- Ruthven, Ian (2015). Cultural Heritage Information Access and Management. London, Facet</li> <li>- Unesco (2016). The UNESCO/PERSIST Guidelines for the selection of digital heritage for long-term preservation.</li> <li>- Varela-Orol, Concha (2014). Las colecciones patrimoniales en las bibliotecas españolas: dialéctica entre legislación y prácticas. Revista Española de Documentación Científica, 37(3):e054. Madrid</li> <li>- Varela-Orol, Concha (2011). Museos, arquivos e bibliotecas, patrimonio común. Santiago de Compostela</li> </ul> <p>A profesora proporcionará nas clases bibliografía específica para cada un dos temas e actividades a desenvolver, co fin de adecuar e actualizar de maneira continua os contidos da materia.</p> |
| Bibliografía complementaria |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |

## Recomendacións

Materias que se recomienda ter cursado previamente

Materias que se recomienda cursar simultaneamente

Materias que continúan o temario



|              |
|--------------|
|              |
| Observacións |
|              |

(\*)A Guía docente é o documento onde se visualiza a proposta académica da UDC. Este documento é público e non se pode modificar, salvo casos excepcionais baixo a revisión do órgano competente dacordo coa normativa vixente que establece o proceso de elaboración de guías